

INDIAN CULTURE

Vol. XII, No. 3 (January—March 1946)

EDITED BY

DEVADATTA RAMKRISHNA BHANDARKAR,
M.A., Ph.D., F.R.A.S.B.

BENI MADHAB BARUA, M.A., D.Litt.

BIMALA CHURN LAW, M.A., B.L., Ph.D.,
D.Litt., F.R.A.S.B., F.Bom.R.A.S.

BATAKRISHNA GHOSH, D.Phil., D.Lit.

Published by

SATIS CHANDRA SEAL, M.A., B.L.,

HONY. GENERAL SECRETARY, THE INDIAN RESEARCH INSTITUTE,

170 MANIKTALA STREET, CALCUTTA (INDIA)

THE SUBHĀṢITĀVALĪ OF ŚRĪVARA

By J. B. CHAUDHURI

I had recently an occasion to inspect a MS. of the Subhāṣitāvalī, attributed to Śrīvara and owing to the deceiving nature of this attribution, much time and money were wasted. So I consider it my duty to write a note on this MS. belonging at present to Bhandarkar Oriental Research Institute, No. 204 of 1875-1876, in order that my fellow-workers may not similarly be misled or deceived.

The MS. is nothing but the Subhāṣitāvalī of Vallabhadeva, edited by Peterson and the ascription of the work to Śrīvara is due to the following verse found at the end of this MS.:—

श्रीमत्पद्मति(?) रक्षति क्षितिमिमां साक्षात्सहस्राक्षव-

क्षीजोनाख्य-सहस्रीपतिक्षतरिपौ वर्षेऽक्षिनेत्राक्षिते ।

ग्रन्थान् वीक्ष्य सुभाषितावलिमिमां नानारसोत्पादिनीं

सर्वेषां विदुषामयोजयमहं प्रीत्यै बुधः श्रीवरः ॥

Whereas the printed edition has no colophon at the end or under any section, the MS. has colophons throughout, at the end of almost every section. These colophons do not, however, bear the name of Vallabhadeva anywhere else except at the end, i.e. after verse 3504 according to our own enumeration ¹:—

समाप्तेयं श्रीमद्वल्लभविरचिता सुभाषितावलिरिति भद्रम् ॥

The following verse appears to be added by Śrīvara or his scribe:—

मया वागी विलासेन लिखिता ह्यावलिः शुभा ।

सुभाषितानां श्लोकानां नारायण-पदाप्तये ॥

And it is certain that the following list of Contents reproduced here is the insertion of Śrīvara:—

अतिपद्मसप्ततिपद्मतीनां निर्णयः । आदौ नमस्कारपद्धतिः १; आशीर्वचनानि २; वक्रोक्तयः ३; कविकाव्यप्रशंसा ४; सज्जनवर्णनम् ५; दुर्जनवर्णनम् ६; कदर्याः ७; उदाराः ८; अन्यापदेशाः ९; तत्रादौ सूर्येन्दुवर्णनम् १०; अथ प्राणिनः १०(?); तत्रादौ सिंहाः गजाः ११; उष्ट्राः १२ । अथ खगाः १३; तत्रादौ मयूरा हंसाः १४; कोकिलाः १५; काकाः १६; भ्रमराः १७; कौटमगायः १८ । वृक्षाः १९; मेघाः २०; समुद्राः २१; मगायः २२; शङ्खाः २३; पद्माः २४; मरुः २५ । अथ संकीर्णम् २६; तत्र षट्कारवर्णनं तत्रादौ विप्रलम्भः; तत्र प्रथमं दयितगमनं २७; विरहिण्यवस्था २८; सखीप्रश्नाः २९; विरहिणी-प्रलापाः ३०; सखीवाच्यता ३१; दूतीप्रेषणम् ३२; विरहिणां प्रलापाः [३३]; दूत्युक्तयः ३४; सखीप्रश्नाः ३५; उपहासाः ३६; स्तव्यलोकनम् ३७; स्त्रीरूपवर्णनम् ३८; केशा ललाटं

¹ The MS. has no continuous numbering of verses. The numbering as noted here in this article is our own.

भ्रुवौ चक्षुषौ कर्णौ अधरः मुखं चिबुकं कण्ठः बाहू स्तनौ मध्यभागः रोमराजिः जघनमखिलं ऊरू पादौ मानः ३६; अनुनयः ४०; उक्तिप्रत्युक्ती ४१। अथ सम्भोगप्रवृत्तयः, तत्र ऋतुवर्णनं तत्रादौ वसन्तः ४२; ग्रीष्मः ४३; प्रावृत् ४४; शरत् ४५; हेमन्तः ४६; शिशिरः ४७; पुष्पोच्चयः ४८; जलकेलिः ४९; अस्तमयः ५०; अभिसारिका ५१; चन्द्रोदयः ५२; पानकेलिः ५३। चाटवः ५४; प्रियविषये चाटवः ५५। सुरतारम्भः ५६; सुरतकेलिः ५७; विपरीतसुरतम् ५८; प्रभातवर्णनम् ५९। संकीर्णम् ६०। वीरः ६१, हास्यम् ६२। जातिः ६३। राजविषये चाटवः ६४। नीतिः ६५। अथ वैराग्यम् ६६; तत्रादौ धर्मः शीलं ६७; कलिः ६८; कर्ण ६९; दैवं ७०; आपत् ७१; सेवा ७२; दृष्ट्या ७३; अनित्यता ७४; विषयोपहासाः ७५; परिदेवना ७६; मनोरथाः ७७; संकीर्णम् ७८; श्रीभगवद्दर्शनम् ७९।

This list is, however, palpably defective. In the list of अन्यापदेश, “मृगाः” has altogether been omitted after गजाः; चातकाः and सारसाः after मयूराः हंसाः respectively; “वकाः” after भ्रमराः and “काकाः” should have been mentioned after भ्रमराः and वकाः and before कौटमगायः। Similarly, “नासा” has been dropped from the list of the limbs of women as described here. In the section on चाटुस, too, “प्रियाविषये चाटवः” has altogether been omitted and in the section on सुरत, सुरतनिवृत्तिः। Again, the numbering of sections is without any principle; there is no reason why all the limbs of a woman should be kept under the same number ३६ and the items under other sections should be sharply demarcated.

In the MS. in question, after the list of Contents, there are a few verses which were, no doubt, very much liked by Śrīvara, viz.

योमान्ते न घनावली प्रथमगा राज्ञां ध्वजश्रीर्नवा

शैलान्ते न नदी च वादिमुखगा नो न्यायरत्नावली ।

हर्म्याग्रस्थितिशालिनी च न सुधा नाकेन्द्रमूर्धोर्ध्वगा

नो शेषापि च काप्यसौ सुविमला भूयात् परं रामके ॥

राजते या परा माररामारामहरामरा ।

रामं वा मूर्त्तिबालं वा बालं राताच्च ते जरा ॥

.....माश्रितो-

ऽन्धकालयमनो महावृषकृतोत्सवो भूतिधृत् ।

विनायकधृतोऽरिधृदुभुजगभोगशोभौ वशी

सुभोगरतिकृद्वृषा कपिरिवास्तु वो जोनकः ॥

एते श्रीमत्पण्डितसाहिचरस्य ॥

Then follows the verse with reference to Śrīvara which we have quoted before.

In between the list of Contents and the above verses, there are two verses which are very corrupt. They are not, therefore, reproduced here. From the first verse, however, it is absolutely clear that the MS. was written by the scribe at Śrīnagara.

The first indiscrepancy between the printed edition of the Subhāsitāvalī of Vallabhadeva and the MS. in question is that the serial number of verses differs materially between the two as is shown below. The only one section in the body of the book that has been added by the scribe, probably, in accordance with the wishes of Śrīvara himself, is Cibuka-varṇana; there are only two verses in it, viz.

(1) विलोकिता स्यान्मुखमुन्नमथ

किं वेधसेयं सुधमासमाप्तौ ।

दृष्ट्यद्भवा यच्चिबुके चकास्ति

निम्ने मनागङ्गुलियन्त्रणेव ॥ श्रीहर्षस्य ॥ १५१५ ॥

(2) कामिन्या मुखनिर्मितौ व्यवशाल्लावण्यकोशं कृशं

मत्वा चन्द्रविधित्स्या विधिरथ व्यग्राशयः किञ्चन ।

एकं तच्चिबुकोदरादुदहरल्लावण्यविन्दुं यत-

स्तद्विन्दुद्वयसौ चकास्ति चिबुके कांपि स्फुटं निम्नता ॥ १५१६ ॥

Subjects.	No. of verses in the printed ed.	No. of verses in the MS.
मङ्गलाचरणम्	1-2	1-2
नमस्कार-पद्धतिः	3-27	3-27
आशीर्वादः	28-102	28-103
वक्रोक्तिः	103-132	104-124
कविकाव्यप्रशंसा	133-197	125-189
सज्जनवर्णनपद्धतिः	198-325	190-317
दुर्जनपद्धतिः	326-466	318-459
कदर्याः	467-494	460-487
उदाराः	495-544	488-538
सूर्येन्दुवर्णनम्	545-580	539-573

अन्यापदेशाः

(a) प्राणिनः

सिंहाः	581-621	574-615
गजाः	622-645	616-639
मृगाः	646-663	640-657
करभाः	664-673	658-667

Subjects.	No. of verses in the printed ed.	No. of verses in the MS.
(b) खगाः		
मयूराश्वातकाश्च	674-688	668-682
हंसाः सारसाश्च	689-717	683-711
कोकिलाः	718-723	712-717
भमराः	724-756	718-750
वकाः	757-763	751-757
काकाः	764-776	758-771
कौटमगायः	777-783	772-778
(c) वृक्षाः	784-831	779-824
(d) मेघः	832-852	825-844
(e) समुद्रः	853-891	845-883
(f) मणयः	892-911	884-903
(g) शङ्खः	912-918	904-910
(h) पद्माः	919-937	911-929
(i) मरुः	938-950	930-942
(j) सङ्कीर्णवस्तुपद्धतिः	951-1037	943-1021

शृङ्गारपद्धतिः

मङ्गलाचरणम्	1038-1039	1022-1023
दयितगमनपद्धतिः	1040-1064	1024-1038
विरहिण्यवस्था	1065-1094	1039-1078
सखीप्रश्नाः	1095-1104	1079-1089
विरहिणीप्रलापाः	1105-1165	1090-1150
सखीवाच्यता	1166-1178	1151-1163
दूतप्रेषणम्	1179-1189	1164-1174
विरहिणां प्रलापाः	1190-1380	1175-1365
दूत्युक्तयः	1381-1415	1366-1401
सखीप्रश्नाः	1416-1424	1402-1410
उपहासाः	1425-1448	1411-1434
स्त्रीविलोकनम्	1449-1475	1435-1461
स्त्रीप्रशंसा	1476-1479	1462-1465
केशाः	1480-1486	1466-1473
ललाटम्	1487-1489	1474-1477

Subjects.	No. of verses in the printed ed.	No. of verses in the MS.
भवौ	1490-1491	1478-1479
चक्षुषी	1492-1500	1480-1488
कथार्थ	1501	1489
नासा	1502-1506	1490-1494
अधरवर्णनम्	1507-1512	1495-1500
मुखम्	1513-1526	1501-1514
[चिबुकवर्णना]	(not found in the Subhāṣitāvalī)	1515-1516
कण्ठः	1527-1528	1517-1518
बाह्व	1529-1532	1519-1522
स्तनौ	1533-1547	1523-1538
मध्यभागः	1548-1553	1539-1544
रोमराजिः	1554-1558	1545-1549
जघनमण्डलम्	1559-1563	1550-1554
ऊरू	1564-1566	1555-1557
जङ्घे	1567-1569	1558-1560
पादौ	1570-1572	1561-1563
मानः	1573-1592	1564-1583
अनुनयः	1593-1613	1584-1604
उक्तिप्रत्युक्तौ	1614-1641	1605-1632

सम्भोगप्रहङ्गारः

तत्र षड्भूतवर्णनम्		
तत्र—		
वसन्तः	1642-1692	1633-1683
ग्रीष्मः	1693-1717	1684-1708
प्रावृट्	1718-1790	1709-1779
शरत्	1791-1826	1780-1815
हेमन्तः	1827-1846	1816-1835
शिशिरः	1847-1857	1836-1846
कुसुमोच्चयः	1858-1869	1847-1858
जलकेलिः	1870-1885	1859-1874
अस्तमयः	1886-1935	1875-1924

Subjects.	No. of verses in the printed ed.	No. of verses in the MS.
अभिसारिका	1936-1954	1925-1943
चन्द्रोदयः	1955-2006	1944-1996
पानकेलिः	2007-2023	1997-2013
चाटवः		
(a) प्रियाविषये	2024-2037	2013-2027
(b) प्रियविषये	2038-2041	2028-2031
सुरतारम्भः	2042-2085	2032-2074
सुरतकेलिः	2086-2118	2075-2107
विपरीतरतकेलिः	2119-2138	2108-2127
सुरतनिवृत्तिः	2139-2152	2128-2140
प्रभातवर्णनम्	2153-2223	2141-2211
सङ्करीर्णम्	2224-2251	2212-2239
वीरः	2252-2290	2240-2277
ह्रास्यम्	2291-2406	2278-2393
जातिः	2407-2425	2394-2412
राजविषये चाटवः	2426-2640	2413-2629
नीतिपद्धतिः	2641-2949	2630-2932
अथ वैराग्यम्		
तत्र धर्मकथा	2950-3046	2933-3029
शौलम्	3047-3055	3030-3038
कलिकालः	3056-3078	3039-3062
कर्म	3079-3105	3063-3085
दैवम्	3106-3156	3086-3135
आपत्पद्धतिः	3157-3206	3136-3185
सेवापद्धतिः	3207-3240	3186-3220
दृष्ट्यापद्धतिः	3241-3264	3221-3244
अनिव्यतापद्धतिः	3265-3331	3245-3312
विषयोपहासः	3332-3392	3313-3373
परिदेवना	3393-3400	3374-3381
मनोरथः	3401-3424	3382-3405
संकरीर्णवस्तुवर्णनम्	3425-3485	3406-3462
श्रीभगवत्स्वरूपवर्णनपद्धतिः	3486-3527	3463-3504

The above discrepancy in numbering is due to (a) some additional verses in the MS. not traced in the printed edition; (b) some verses of the printed edition not found in the MS.

(a) *Additional verses in the MS.*

[अथ काकाः]

- I. अत्रस्थः सखि लक्ष्ययोजनगतस्यास्य प्रियस्यागमं
वेत्त्याख्याति च धिङ्मुधैव पठितान् सर्वाञ्चुकादीञ्छटान् ।
सत्त्वान्तोग्रवियोगदुःखदहनज्वालावलीचन्दनं
काकस्तेन गुणेन काञ्चनमये व्यापारितः पञ्चरे ॥

MS. No. 770 (between vv. 775 and 776 of the printed edition).¹

[अथ दूत्युक्तयः]

2. कामिन्या स्मरसंज्वरः करतलस्पर्शैः परीक्ष्यो नवः
स्निग्धेनापि जनेन दाहभयतः प्रस्थम्यचः पायसाम् ।
नीवीसत्कृतचन्दनौषधिविधौ तस्मिंस्तदुत्कारिणो
लाजस्फोटममौ स्फुटन्ति मणयो विन्धेऽपि हारखजाम् ॥
राजशेखरस्य ॥

MS. No. 1397 (between vv. 1411 and 1412 of the printed edition).

[अथ स्त्रीरूपवर्णनम् । तत्रादौ केशाः]

3. किं लावण्यसरोरुहोद्भवमिदं शैवालजालं शशि-
भ्रान्त्या क्रान्तमुपागतं मुखमुत स्वर्भानवीयं महः ।
रोद्धुं कामिमनांसि तन्तुनिवहः किं कृष्णपट्टस्य वा
सज्जो मारवनेचरेण निहितस्तन्व्याः कचानां भरः ॥

MS. No. 1466 (between vv. 1479 and 1480 of the printed edition).

[अथ ललाटम्]

4. वक्त्राम्भोरुहलम्घटपदतुलाव्यामोहमापादयन्
शङ्खामङ्गुरयन् कलङ्कजनितां चन्द्रे मुखे रङ्गिणः ।
भ्रूकोदण्डलताशमनीलगुलिकभ्रान्तिं स्मरस्याश्रयन्
कस्तूरीतिलकः करोतु भवतां कल्याणपारंपरीम् ॥

MS. No. 1476 (between vv. 1488 and 1489 of the printed edition).

¹ The order of lines in the previous two verses has been altered in the MS.

5-6. Vv. 1515 and 1516 on चिबुकवर्णन have been quoted before.

[अथ स्तनौ]

7. मनोरमं सर्वमनोरमेषु
स्तनद्वयं चञ्चललोचनायाः ।
इतीव दृग्दोषनिवारणाय
चक्रे विधिस्त्र्युक्तककञ्जलाङ्गम् ॥

MS. No. 1531 (between vv. 1540 and 1541 of the printed edition).

[अथ चन्द्रोदयः]

8. बालेन नत्तंसमयेन सुतं
रौप्यं ललङ्घिष्वमिवेन्दुविम्बः ।
अभिक्रमादुज्झितपट्टसूत्र-
नेत्रावृतिर्मुञ्चति शोणिमानम् ॥ श्रीहर्षस्य ॥

MS. No. 1992 (between vv. 2002-2003 of the printed edition).

[अथ हास्यपद्धतिः]

9. कन्या कौतुकमात्रकेण विधवा संमर्दमात्रार्थिनौ
वैश्या वित्तलवेच्छया स्वगृहिणी गत्यन्तरासम्भवात् ।
वाञ्छन्तीत्यमनेककारणवशात् पुंभिः स्त्रियः सङ्गमं
शुद्धस्नेहनिबन्धना परवधूः पुण्यैः परैः प्राप्यते ॥ कस्यापि ॥

MS. No. 2393 (between vv. 2406 and 2407 of the printed edition).

[अथ चाटवः]

10. भूमिपाल भुवो भारस्त्वदभुजेऽस्तीति का स्तुतिः ।
शिरसा धृतशेषा यन्मूर्त्तिस्तव तदद्भुतम् ॥
पं कृष्णकस्य कस्यापि ॥

MS. No. 2482 (between vv. 2494 and 2495 of the printed edition).

11. द्विप्रसङ्गरहितोऽपि सदैव भूत्वा
योऽत्यन्तमेव गुणसङ्गतिमातनोषि ।
भूमण्डलाभरणमद्भुतवत्सुवंप्र-
सुक्तामणिः स जयतात्पर्योत्तमस्त्वम् ॥ एतौ लेखस्य ॥

MS. No. 2517 (between vv. 2528 and 2529 of the printed edition).

The previous verse स्त्रीसंनिधानविलसद्गुचि, etc. is, however, attributed to कपिलदामोदर in the printed edition.

[अथ सेवापद्धतिः]

12. न सेवया न बलिना पौरुषेण धनेन च ।
वेतालाः क्षितिपालाश्च दैवात्स्थिधन्ति कस्यचित् ॥

MS. No. 3220 (between vv. 3240 and 3241 of the printed edition).

[अथ संकीर्णवस्तुवर्णनम्]

13. एकामिषप्रभवमेव सहोदराणां
संजायते जगति वैरमिति प्रसिद्धम् ।
पृथ्वीनिमित्तमभवत् कुरुपाण्डवाणां
तौत्रस्तथा हि भुवनक्षयद्विरोधः ॥ औदृष्टमिश्रस्य ॥

MS. No. 3426 (between vv. 3446 and 3447 of the printed edition).

(b) The following verses of the printed edition are not found in the MS. : 90, 776, 790, 826, 835, 989, 990, 991-993, 996, 1195, 1260, 1274, 1732, 1740, 2142, 2283, 2861, 2884, 2923, 2963, 2982, 3104, 3131, 3353-54, 3421, 3439 and 3467.

Again, the following missing portions of some verses of the printed edition are found in the MS.; they are kept here within brackets :—

1. P. 1894 = MS. 1883 in the section on अस्तमयः

अंशुमानपि विपाकपिशङ्गं
रूपमास परितो दिवसान्ते ।

कः परोत्र न विकारमुपेया-

[द्धान्त]भौमपरिवेक्षितमूर्त्तिः ॥

2. P. 2332 = MS. No. 2318 in the section on हास्यम्

नीचेश्वरस्य यद्दास्यं [यद्दास्यं नीचकर्मणः] ।

तद्भुर्भक्ततन्त्रस्य जठरस्य विजृम्भितम् ॥

3. P. 2333 = MS. No. 2319:

वैयाकरणसिंहेण योऽपप्रब्धमृगो हतः ।

नटैराश्रनिकैर्वैद्यैः पाण्डुराङ्गैः स भक्षितः(?) ॥

4. The following verse P. 2334 = MS. No. 2320 is found in an extremely corrupt form and therefore, not reproduced here.

5. P. 3478 = MS. 3457 in the section on संकीर्णवस्तुवर्णनः—

मूरं वैद्यधभीता बुधमपि च तथा विद्ययोत्पादितेष्वर्था

मा मां स्याच्चीज्जनोऽन्यः क्वचिदिति च सती मुक्तहस्तं विहाय ।

स्त्रीवं मूर्खं कदर्यं यदि भवति नरं [संश्रिता श्रीवराङ्गी

तत् किं सा गर्हनीया क्व च न बज्जमतः कस्य न स्वार्थ इष्टः] ॥

The ascriptions of the following verses also differ:—

P.E. 284 = Sītkāraratnasya

MS. 276 = Sītkāraratnasya

P.E. 637 = Bhaśṣ

MS. 631 = Anonymous

P.E. 653 = Sātalasya

MS. 647 = Rasātalasya

P.E. 758 = Vṛddheḥ

MS. 752 = Anonymous

P.E. 984-88 = Ete Bhallaṭasya

MS. 976-980 = first four anon.; only last one attributed to Kalaśaka.

P.E. 1056 = Amarukasya

MS. 1040 = Anonymous

P.E. 1190-1196 = Ete Bhagavad-Vālmiki-Muneḥ

MS. 1175-1180 = Anonymous; v. 1195 not found in MS.

P.E. 1204 = Rairupakasya

MS. 1188 = Rūpyakasya

P.E. 1242 = Vinīṭadevasya

MS. 1236 = Vinīṭadattasya

P.E. 1312 = Harṣasya

MS. 1297 = Anonymous

P.E. 1447 = Anonymous

MS. 1443 = Bhāraveḥ

P.E. 1598 = Vidyāpateḥ

MS. 1589 = Vidyādhipateḥ

P.E. 1615 = Tārtiyasya

MS. 1606 = Anonymous

P.E. 1779 = Pājakasya

MS. 1768 = Vājakasya

P.E. 1783 = Anonymous

MS. 1772 = Vidyādhipateḥ

P.E. 2117 = Anonymous

MS. 2106 = Jagaddharasya

P.E. 2528 = Kapiladāmodarasya

MS. 2516 = Lekhasya

P.E. 2899	=	Anonymous
MS. 2883	=	Kṣemendrasya
P.E. 3130	=	Vāsudevasya
MS. 3110	=	Somasya
P.E. 3369	=	Haribhaṭṭasya
MS. 3350	=	Harabhaṭṭasya
P.E. 3383	=	Anonymous
MS. 3365	=	Aśvaghoṣasya
P.E. 3401-2	=	Anonymous
MS. 3382-3	=	Bhaṭṭanārāyaṇasya
P.E. 3446	=	Anonymous
MS. 3425	=	Rājaśekharaśya
P.E. 3448-9	=	Candragopināḥ
MS. 3428-29	=	first one, of Candrogopin; second one—anonymous.

Some verses are found in a changed order; thus, the first halves of vv. 774 and 775 make v. 768 of the MS. and their second halves form v. 769 of the latter. Again, the second line of v. 2301 of the printed edition is written as the first line of v. 2288 of the MS. and *vice versa*. The first half of 2710 and the second half of 2711 is combined to form v. 2699 of the MS. Vv. 2834-35, 2889-93 and 3083-98 of the printed edition are found in a different order—with lines interchanged, in the MS. And so on.

The variant readings between the two are so numerous that they will form a booklet, if minutely collected. So, no attempt is made here as to that. But some of the variant readings are most welcome and will be highly acclaimed by competent scholars.

In the year 1941, Mr. M. Ramakrishna Kavi published in No. 2, Vol. II of the *Journal of Sri Venkaṭeswara Oriental Institute*, Tirupati, some accounts he gleaned from three MSS. in Malayalam script, two of them collected by him for the G.O. MSS. library about 1921 and the third one by 1929. These, in addition to the materials at our disposal, confirm our belief that the Subhāṣitāvalī of Vallabhadeva, edited by Peterson, requires an early and thorough revision. It is only unfortunate that critical editions of such important works as the Śārngadharapaddhati and the Subhāṣitāvalī should not find the light of the day up till now. Sanskrit anthologies are very valuable records of the achievements of Sanskrit poets of Mediaeval India in particular and but for these, many champions of our Sanskrit learning would have been lost to us for ever. Experience shows that most ascriptions in these works to the names of poets are absolutely accurate and critical editing reveals that major portion of wrong attributions is due not to the carelessness of the compilers, but to scribes. Thousands of these verses I have been able to trace to their original sources and the ascriptions in the anthologies have been usually found accurate. Wrong attributions there are; but they are not very many, and even then, they are very useful in finding out the real sources of these quotations.

We have totally neglected a critical and exhaustive study of the Purāṇas, we have similarly neglected a critical and thorough study of our vast Kāvya, particularly anthological and historical literature. These two branches of Sanskritic study require the immediate and searching attention of all lovers of Sanskritic learning. And then, some of the works that have been edited require thorough revision, e.g. the *Sad-ukti-karṇāmṛta* of Śrīdhara-dāsa, edited by Dr. Haradatta Sharma. It is now high time for us to take these studies in right earnest.